

kaikkien lapinlahtelaisten opisto!

KASKIKUUSEN KANSALAI SOPISTON STRATEGIA

taulukot päivitetty 13.11.2018

TOIMINTA-AJATUS

Laki vapaasta sivistystyöstä toteaa: ”Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.”

Kaskikuusen kansalaisopiston ylläpitämisluvan mukaan opisto ”järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on tukea kuntalaisten hyvinvointia ja yleissivistystä sekä lisätä heidän valmiuksiaan toimia aktiivisesti muuttuvassa yhteiskunnassa. Koulutuksen painoalueina ovat kädentaidot, musiikki, kuvataiteet, kielet, tietotekniikka sekä terveyttä edistävät aineet. Opisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille.

HAASTEET

- * Opiskelijoiden ikääntyminen, kansalaisopisto usein vieras toimija nuorten keskuudessa, mistä voisi seurata opiskelijamäärän pieneneminen
- * Yleinen talouskehitys – valtionosuuksien, kuntaosuuden ja opintomaksukertymän pieneneminen
- * Mahdollisuus osallistua opistotyöhön karkaa osalta kuntalaisista opintomaksujen noustessa.
- * Pula ammattitaitoisesta, sopivasta henkilökunnasta
- * Henkilökunnan jaksaminen
- * Pula asianmukaisista toimitiloista erityisesti sivukylillä
- * Putoaminen teknologisen kehityksen vauhdista

MAHDOLLISUUDET JA VAHVUUDET

- * Maantieteellinen sijainti Viitostien varrella – tuntiopettajien saatavuus
- * Asianmukaiset toimitilat – toimistotilat ja taajamien toimintapisteet
- * Sopiva koko – kompakti koko mahdollistaa nopeankin reagoinnin kuntalaisten toiveisiin
- * Ammattitaitoinen päätoiminen henkilökunta
- * Ammattitaitoiset tuntiopettajat
- * Toimiva ja mutkaton yhteistyö Lapinlahden kunnan eri osastojen, naapurikansalaisopistojen ja muiden tahojen kanssa
- * Hyvä imago – laaja, monipuolinen, kehittyvä ja laadukas opintotarjonta
- * Hintataso mahdollistaa edelleen lähes kaikkien osallistumisen opiston toimintaan.
- * Lapset ja nuoret aktiivisesti mukana opistotyössä

ARVOT

KETTERYYS

Riippuvuus muusta maailmasta korostaa kykyä uudistua. Kansalaisopiston toimintaan vaikuttavat olennaisesti toiminnan mahdollistava rahoitus, opiskelijoiden toiveet ja tarpeet sekä henkilökunnan ammattitaito, sopivuus ja sitoutuminen. Opiston sopiva koko mahdollistaa nopeatkin muutokset opiston toiminnassa kuntalaisten tarpeet huomioiden.

VASTUULLISUUS

Vastuullisuus tarkoittaa kansalaisopistotyössä kestävän kehityksen ja elinikäisen oppimisen periaatteiden kunnioittamista yksittäisen kuntalaisen, kuntalaisten, kuntaorganisaation, yhteiskunnan ja ympäristön tasoilla. Opisto pyrkii toiminnassaan huomioimaan eri-ikäiset ja erilaiset oppijat niin taajamissa kuin erityisesti sivukylillä.

YHTEISTYÖ JA YHTEISÖLLISYYS

Yhteistyön ja yhteisöllisyyden avulla saamme toimintaamme edut, jotka voisimme saavuttaa osana isompaa toimintayksikköä itsenäisyyttä ja ketteryyttä kuitenkin menettämättä. Yhteistyön tulee olla ennakkoluulotonta, mutta sen tulee olla järkevää ja kunnioittaa henkilökunnan jaksamista ja ottaa huomioon opiston voimavarat.

**Arvot vastaa kysymyksiin
millainen on tapamme toimia ja mihin uskomme.**

VISIO

Kaskikuusen kansalaisopisto on kunnallisesti ja alueellisesti vireä, arvostettu kansalaisopisto.

- * Opiston toiminta on laajuudeltaan vähintään samalla tasolla kuin strategiaa laadittaessa – ei päätavoite vaan kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia tukeva asia.
- * Opiston toiminta tavoittaa entistäkin paremmin eri ikä- ja väestöryhmät niin taajamissa kuin sivukylillä.
- * Opiston henkilökunta viihtyy työssään ja on työpaikastaan ylpeitä.
- * Opisto tekee järkevää, monipuolista yhteistyötä – ei päätavoite vaan yksi toiminnan muoto
- * Tietotekniikka on osa opettajien ja opiskelijoiden arkea – ei päätavoite vaan yksi toiminnan väline

Visio kuvaa haluttua tavoitetilaa, näkemystä kansalaisopistosta tulevaisuudessa.

STRATEGISET TAVOITTEET

Vaikuttavuus

Osaava ja hyvinvoiva
henkilöstö

Kaskikuusen kansalaisopisto on vireä, arvostettu kansalaisopisto. Sen toiminta pysyy laajuudeltaan vähintään samalla tasolla ja tavoittaa entistäkin paremmin eri ikä- ja väestöryhmät niin taajamissa kuin sivukylillä. Opiston henkilökunta viihtyy työssään ja on työpaikastaan ylpeitä. Opisto tekee järkevää, monipuolista yhteistyötä. Tietotekniikka on osa opettajien ja opiskelijoiden arkea.

Tasapainoinen talous

Vetovoimaisuus

Strategiset tavoitteet tarkentavat visiota ja osoittavat suunnan toiminnalle.

VAIKUTTAVUUS

Kansalaisopistotoiminnalla on merkittävää positiivista vaikuttavuutta niin yksilö-, kuntayhteisö- kuin yhteiskunnankin tasolla. Opistotoimintaan osallistumisen myönteiset vaikutukset voivat olla fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia ja taloudellisia. Opistotoiminnan fyysisestä vaikuttavuudesta esimerkkinä toimii opiskelijan kohentunut tai ennallaan säilynyt fyysinen kunto opiskelijan osallistuttua ikäihmisten kuntosalikurssille. Lauluryhmään osallistuminen pitää usein vuorostaan mielen virkeänä (psyykkinen). Käsityöpiirissä sivukylän ihmiset pääsevät luontevasti paitsi kutomaan ja neulomaan niin myös tapaamaan toisiaan ja tuulettamaan ajatuksiaan (sosiaalinen). Opistotyö työllistää päätoimisten lisäksi lähes sata tuntiopettajaa sivutoimisesti (verotulot), ja onpa jokunen opiskelija löytänyt kurssilta uuden lisäelinkeinon (taloudellinen).

Opistotoiminta vaikuttaa paitsi aktivoituvaan opiskelijaan niin myös opiston henkilökuntaan, joka saa toiminnasta osan tai koko elantonsa. Kunnan ja valtion tasolla opistotoiminnan hyödyt näkyvät paitsi verotuloina niin etenkin säästöinä esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimessa. Kansalaisopistotoiminnan vaikuttavuutta on selvitetty Opetus- ja kulttuuriministeriön laatu- ja kehittämisrahoituksen avulla vuosina 2010-2012 toteutetulla hankkeella, jossa Kaskikuusen kansalaisopisto oli mukana. Hankkeen loppuraportti löytyy mm. Kaskikuusen kotisivuilta www.kaskikuusi.fi.

Kriittiset menestystekijät

- **Monipuolinen ja laadukas kurssitarjonta**
- **Työ tehdään hyvin.**

Kriittiset menestystekijät ovat asioita, joissa on onnistuttava, jotta edetään strategisten valintojen suunnassa.

OSAAVA JA HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Toiminnan laatu rakentuu Kaskikuudessa pitkälti ammattitaitoisten opettajien ja muun henkilökunnan toiminnan luomalle pohjalle. Laatuun panostetaan henkilöstön työhyvinvointia edistämällä ja koulutuksella sekä alueellisella yhteistyöllä muiden kansalaisopistojen ja yhteistyötahojen kanssa. Kansalaisopisto tukee taloudellisesti (osittain hankkeiden kautta) opettajiensa osallistumista koulutuksiin.

Työhyvinvoinnista huolehtiminen on yhteisöllisyyden luomista, monipuolista kanssakäymistä opistotyön arjessa ja juhlassa. Tiedottamisesta pyritään huolehtimaan päivittäisen, arkisen viestimisen lisäksi opettajakirjeillä, opettajailtoja ja erilaisia tilaisuuksia järjestämällä. Opiston asiakaspalvelutyö pyritään pitämään korkeatasoisena. Kaskikuuden uudet opettajat perehdytetään työhönsä ja opiston käytäntöihin huolellisesti.

Päätoiminen henkilökunta on vuosittain yhteydessä tuntiopettajiin ja pyrkii antamaan heille palautetta tehdystä työstä. Palautetta opettajat saavat myös kootusti tehtävillä palautekyselyillä. Opettajakunta tietää ja tuntee, että he voivat itse vaikuttaa aktiivisesti omiin työolosuhteisiinsa ja opiston käytäntöihin.

Kriittiset menestystekijät

- * **Henkilökunnan arvostaminen**
- * **Sujuva tiedottaminen**
- * **Henkilökunnan oma aktiivinen ammattitaidon vahvistaminen ja sen tukeminen**
- * **Vetovoimaisuus**

Kriittiset menestystekijät ovat asioita, joissa on onnistuttava, jotta edetään strategisten valintojen suunnassa.

TASAPAINOINEN TALOUS

Kansalaisopistotalous on tasapainotaloutta, jossa valtionosuuksilla, kuntarahoituksella ja opintomaksuilla on katettava käyttömenot. Käyttömenoista suurin osa on palkkamenoja ja niiden sivukuluja. Käyttömenot ovat suoraan yhteydessä opiston toiminnan laajuuteen ja tämän kautta saataviin valtionosuuksiin.

Yleinen valtion- ja kuntataloustilanne heijastuu kuntien ja kansalaisopistojen taloustilanteeseen ja toimintaedellytyksiin. Valtiolta tulevaan rahoitukseen ennustetaan strategiaa laadittaessa tulevan lähivuosina suuriakin muutoksia. Kuntarahoitus on Lapinlahdella perinteisesti ollut hyvällä tasolla. Lapinlahden kunnassa on ymmärretty opistotoiminnan ennaltaehkäisevä vaikutus. Kuntastrategia vuodelta 2013 tukee tätä linjausta. Kunnan opistotoiminnasta saamat valtionosuudet määräytyvät vuosittaisten opetustuntimäärien mukaan. Leikkaaminen opetuksen määrästä leikkaisi suoraan kunnan saamia valtionosuuksia.

Kaskikuusen kansalaisopiston opintomaksut on pyritty pitämään kohtuullisina, jotta maksut eivät rajaisi kuntalaisia toiminnan ulkopuolelle ja saattaisi kuntalaisia eriarvoiseen asemaan kuntapalvelujen, harrastamisen ja opiskelun suhteen. Opintomaksuja on nostettu noin joka toinen vuosi vuodesta 2007 alkaen. Tämä on tehty suunnitelmallisesti ja maltillisesti. Opintomaksujen huomattavallakaan korottamisella ei kuitenkaan kyettäisi paikkaamaan suuria leikkauksia valtion- ja/tai kuntaosuuksista.

Kriittiset menestystekijät

- * **Talousarviossa pysyminen**
- * **Kohtuulliset opintomaksut**
- * **Myönteinen valtionosuuskehitys**

Kriittiset menestystekijät ovat asioita, joissa on onnistuttava, jotta edetään strategisten valintojen suunnassa.

VETOVOIMAISUUS

Kansalaisopiston imago rakentaa osaltaan Lapinlahden kunnan imagoa. Myönteinen kuva aktiivisesta, hyvinvoivasta ja eteenpäin suuntautuneesta opistosta luo omalta osaltaan myönteistä kuvaa koko kunnasta. Hyvin toimivaan, vaikuttavuudeltaan tehokkaaseen kansalaisopistoon kannattaa panostaa, sillä osaltaan se lisää kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia, ennaltaehkäisee syrjäytymistä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja jopa tuo kuntaan uusia asukkaita.

Kansalaisopiston vetovoimaisuus näyttäytyy usealla eri tasolla. Ensinnäkin kansalaisopiston tarjoamat kurssit kiinnostavat ja opiston jo löytäneet ihmiset ilmoittautuvat kurseille yhä uudestaan. Kurssit ja luennot houkuttelevat mukaan jatkuvasti myös uusia opiskelijoita. Toiseksi kansalaisopisto houkuttelee ammattitaitoista ja sopivaa henkilökuntaa. Erityisesti hyvien tuntiopeettajien saatavuudesta tulevaisuudessa on kannettu huolta jo pitkään. Opiston tulee olla työpaikka, jossa henkilökunta haluaa mielellään työskennellä vuodesta toiseen. Kolmanneksi kansalaisopiston tulee olla haluttu yhteistyökumppani naapuriopistojen ja muiden tahojen silmissä. Tätä tukee aikaisempi onnistunut yhteistyö ja avoin suhtautuminen kanssakäymiseen.

Kriittiset menestystekijät

- * **Monipuolinen ja laadukas opintotarjonta**
- * **Tehokas markkinointi**
- * **Hyvä imago**

Kriittiset menestystekijät ovat asioita, joissa on onnistuttava, jotta edetään strategisten valintojen suunnassa.

KESKEISTEN KRIITTISTEN MENESTYSTEKIJÖIDEN TAVOITETASOT JA TOIMENPITEET

Strateginen tavoite	Kriittinen menestystekijä	Tavoitetaso	Toimenpiteet
VAIKUTTAVUUS	Monipuolinen ja laadukas kurssitarjonta	Jokainen kuntalainen (kaikenlaiset ja kaikenikäiset) voi löytää opintotarjonnasta jotain itselleen. Opiskelijamäärä nykyisellä tasolla (2000-2100 opiskelijaa)	Opintotarjonnan suunnitteluun panostetaan koko henkilökunnan voimin. Kuntalaisten toiveet otetaan huomioon. Uusia ja vanhoja ideoita haetaan myös muualta.
	Työ tehdään hyvin.	Työn laatuun ollaan yleisesti tyytyväisiä.	Henkilökunnan ammattaidon tukeminen. Työolosuhteista huolehtiminen ja työolosuhteiden kehittäminen Laadun seuranta ja kehittäminen: Vuosittaiset opiskelija-, opettaja- ja luottamushenkilöpalautteet sekä kuntalaispalautteet

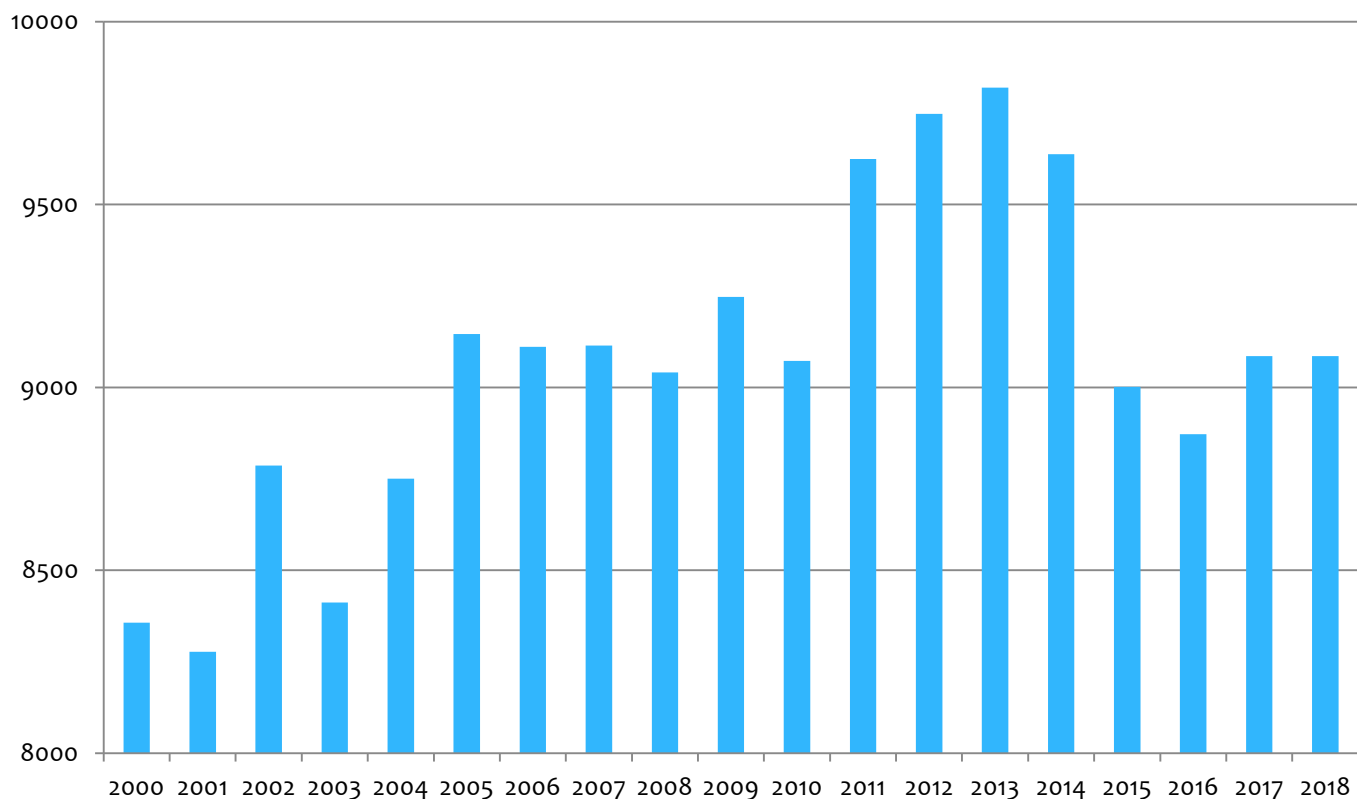
Strateginen tavoite	Kriittinen menestystekijä	Tavoitetaso	Toimenpiteet
OSAAVA JA HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ	Henkilökunnan arvostaminen	Henkilökunnan tunne siitä, että kollegat ja opiskelijat arvostavat heitä ja tehtyä työtä.	Yhteydenpitäminen työvuoden aikana. Rakentavan palautteen antaminen (ml. vuosittaiset palautekyselyt)
	Sujuva tiedottaminen	Opettajat ja muut sidosryhmät ovat tyytyväisiä tiedottamiseen (vuosittaiset palautekyselyt)	Hyvä opinto-opas ja kevätopas Ajantasaiset kotisivut ja Matin ja Liisan palsta Opettajakirjeet ja -ilta
	Henkilökunnan oma aktiivinen ammattitaidon vahvistaminen ja sen tukeminen	Henkilökunta tuntee osaavan työnsä.	Työhön perehdyttäminen Koulutusten markkinointi ja osallistumiseen tukeminen.
	Vetovoimaisuus	Kaskikuusi onnistuu rekrytoimaan riittävästi ja hyvää henkilökuntaa (erit. tuntiopettajat)	Henkilökunnan arvostaminen

Strateginen tavoite	Kriittinen menestystekijä	Tavoitetaso	Toimenpiteet
TASAPAINOINEN TALOUS	Talousarviossa pysyminen	Laadittua talousarviota ei ylitetä.	Talousarvio laaditaan realistiseksi. Jatkuva talouden seuranta. Järkevä yhdessä sovittu kulukuri – hankinnoista sopiminen
	Kohtuulliset opintomaksut	Opintomaksut alueellisesti ja valtakunnallisesti kohtuulliset.	Opintomaksutason seuranta alueellisesti/ valtakunnallisesti Opintomaksujen korotus tarvittaessa
	Myönteinen valtionosuuskehitys	Vuosittainen opetustuntimäärä nykyisellä tasolla (n. 9200-9800h)	Valtakunnallisen tilanteen seuraaminen Tiedottaminen kuntatasolla

Strateginen tavoite	Kriittinen menestystekijä	Tavoitetaso	Toimenpiteet
VETOVOIMAISUUS	Monipuolinen ja laadukas opintotarjonta	Jokainen kuntalainen (kaikenlaiset ja kaikenikäiset) voi löytää opintotarjonnasta jotain itselleen. Opiskelijamäärä nykyisellä tasolla (2000-2100 opiskelijaa)	Opintotarjonnan suunnitteluun panostetaan koko henkilökunnan voimin. Kuntalaisten toiveet otetaan huomioon. Uusia ja vanhoja ideoita haetaan myös muualta.
	Tehokas markkinointi	Kuntalaiset tuntevat opiston ja sen tarjonnan.	Mietitään jatkuvasti uusia kustanustehokkaita tapoja tehdä opistotoimintaa tutuksi.
	Hyvä imago	Kaskikuusi on haluttu opiskelu- ja työpaikka sekä yhteistyökumppani.	Työ tehdään hyvin. Toiminnasta tiedotetaan tehokkaasti. Onnistunut asiakaspalvelu Toimiva arki (henkilökunta, opiskelijat, muut sidosryhmät)

Opetustuntimäärä 2000–2018

Lähde: Hellewi, kansalaisopiston tilastot

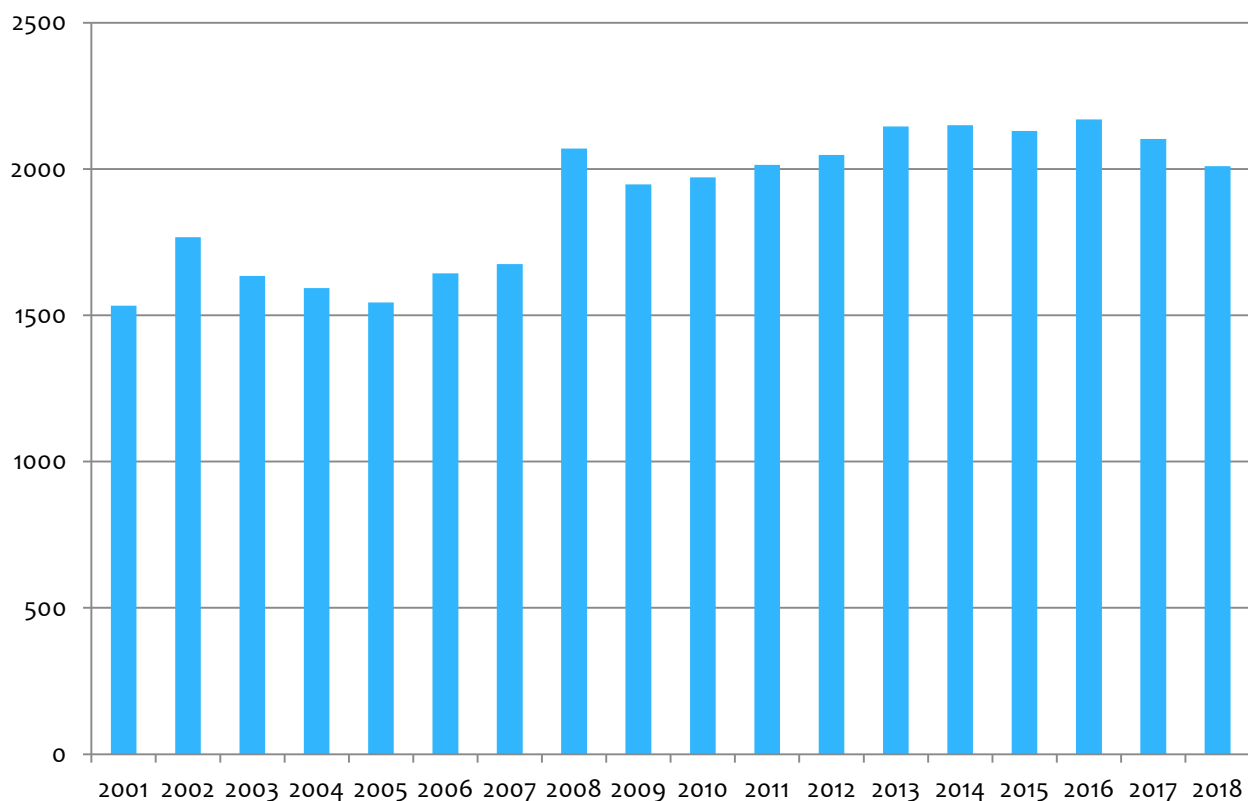

Netto-opiskelijat 2000–2018

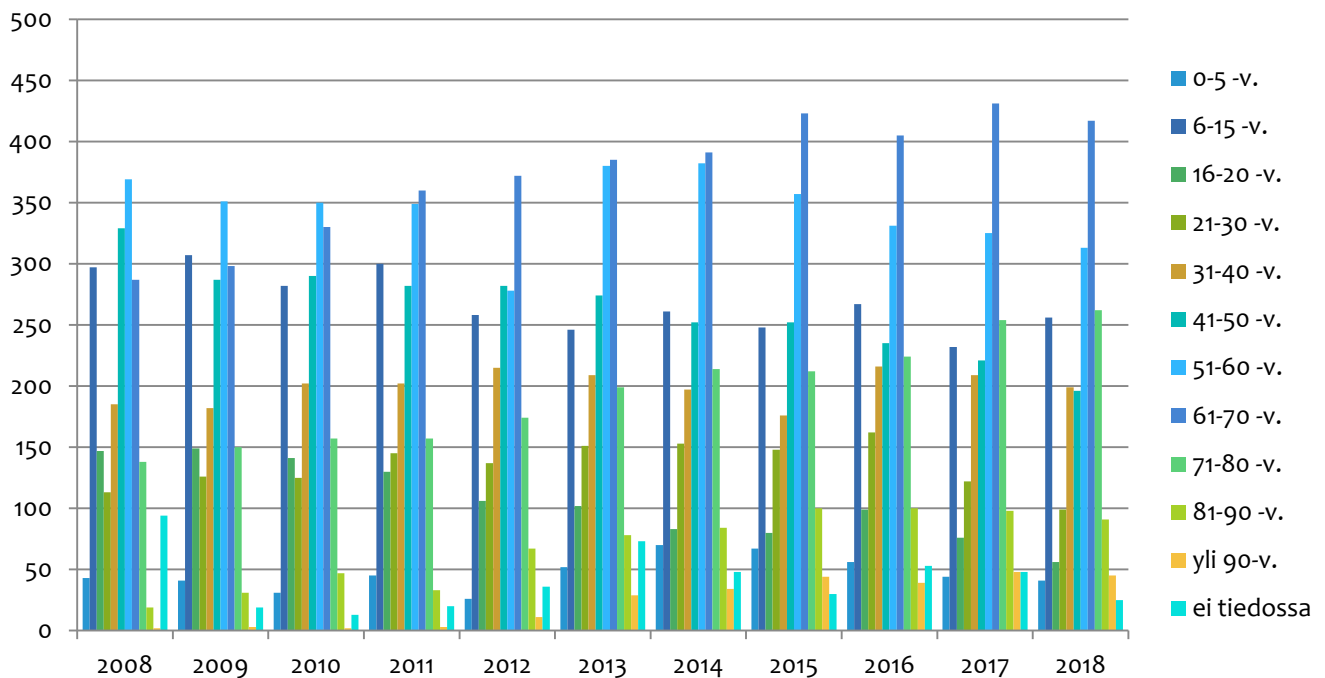
Netto-opiskelijämäärällä tarkoitetaan, että opiskelija luetaan osallistujaksi vain kerran., vaikka opiskelija olisi mukana useammalla kurssilla. Ei sisällä luennoilla olleita. V. 2008 opiskelijämäärä virheellinen – Hellewin vaihto VerkkoHellewiin.

Lähde: Hellewi, kansalaisopiston tilastot

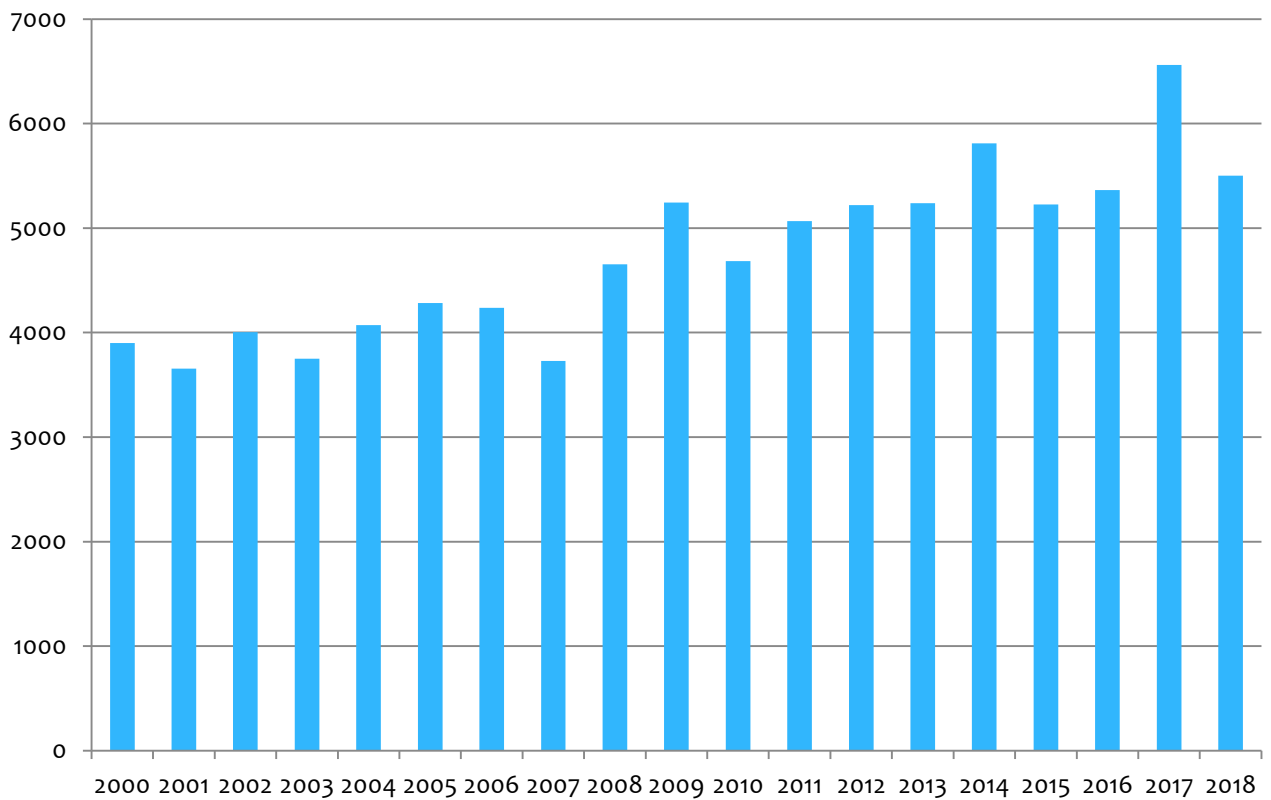
Netto-opiskelijat ikäryhmittäin

Netto-opiskelijamäärällä tarkoitetaan, että opiskelija luetaan osallistujaksi vain kerran., vaikka opiskelija olisi mukana useammalla kurssilla. Ei sisällä luennoilla olleita. Lähde: Hellewi

Brutto-opiskelijat 2000–2018

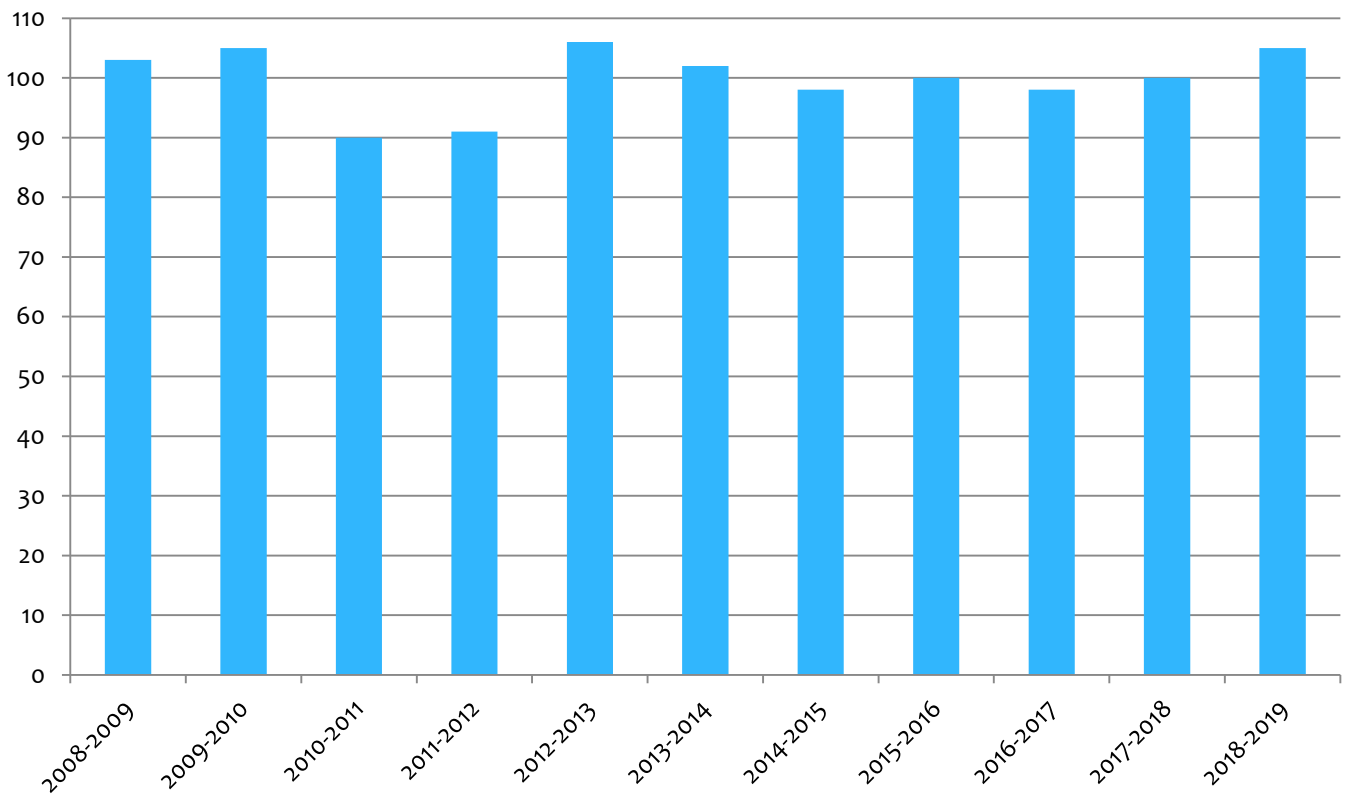
Brutto-opiskelijamäärällä tarkoitetaan, että sama opiskelija luetaan osallistujaksi jokaiselta kurssilta, jolle opiskelija on osallistunut. Opiskelija voi siten olla mukana osallistujamäärässä useamman kerran. Sisältää myös luennoilla olleet. V. 2008 opiskelijamäärä virheellinen – Hellewin vaihto VerkkoHellewiin. Lähde: Hellewi, kansalaisopiston tilastot

Opettajat lukuvuosittain

Opettajissa mukana päätoimiset, päätoimiset tuntiopettajat ja sivutoimiset tuntiopettajat nettona eli kertaalleen laskettuna.

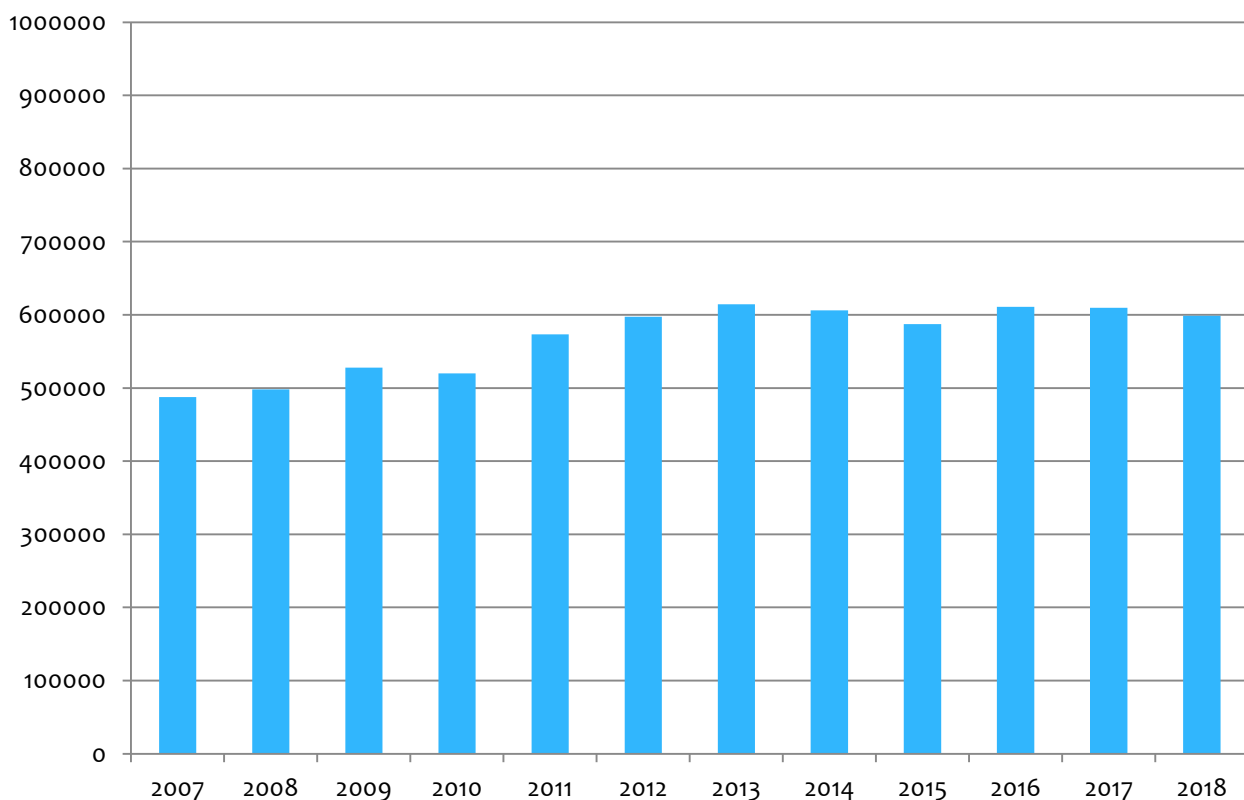
Lukuvuosittain lisäksi luennoitsijoita ja sijaisia, joita ei mukana näissä luvuissa.

Kokonaiskulut 2007–2018

Kokonaiskuluissa ei mukana sisäiset kulut (sisäiset vuokrat ym.) eikä poistot.

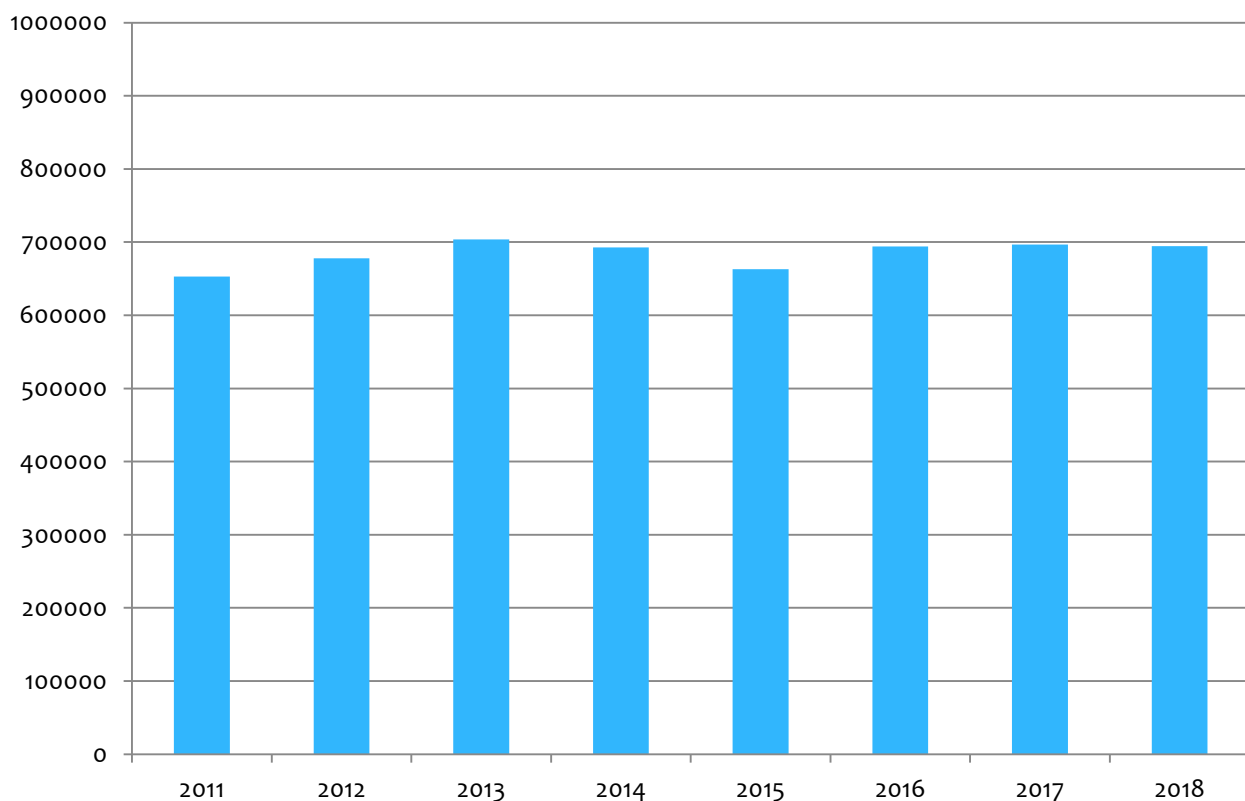
Lähde: Abilita, Ylä-Savon Talousintra, kansalaisopiston tilastot

Kokonaiskulut 2011–2018

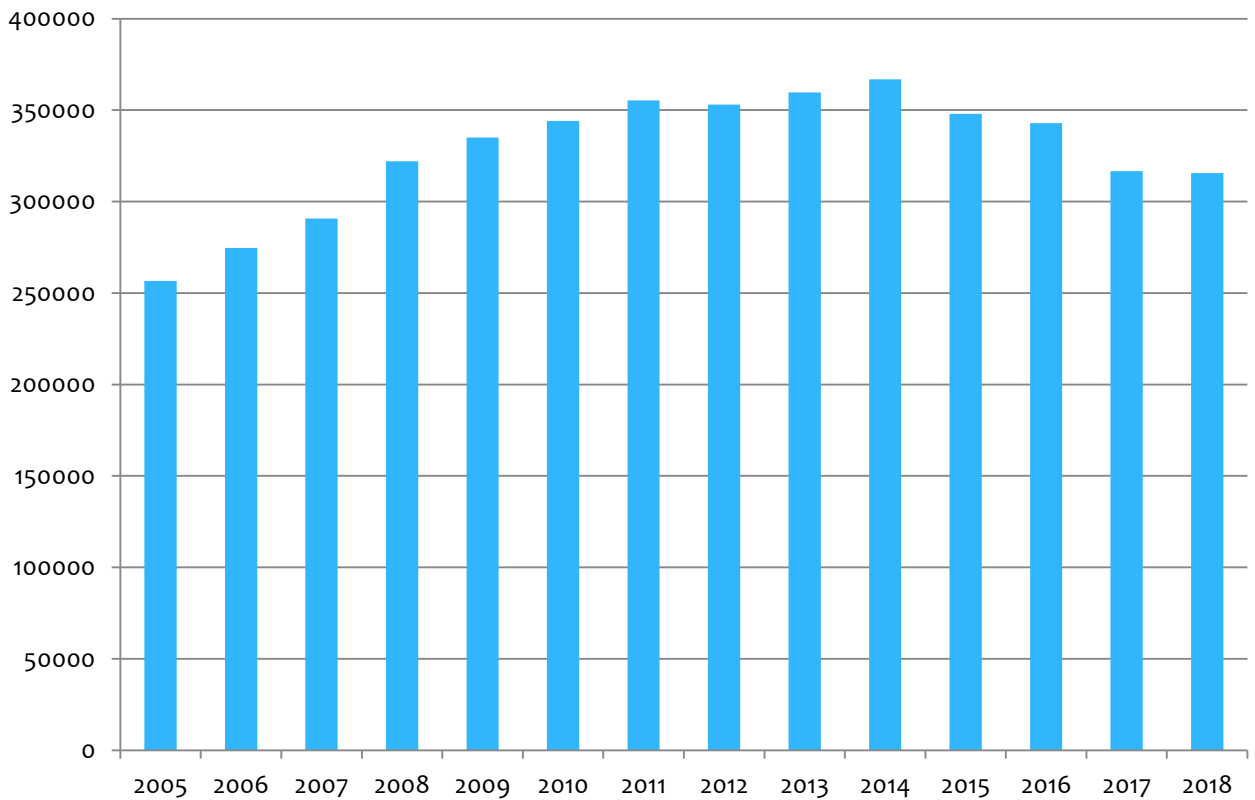
Kokonaiskuluissa mukana sisäiset kulut (sis.vuokrat ym.), mutta ei poistot.

Lähde: Abilita, Ylä-Savon Talousintra, kansalaisopiston tilastot

Valtionosuudet 2005–2018

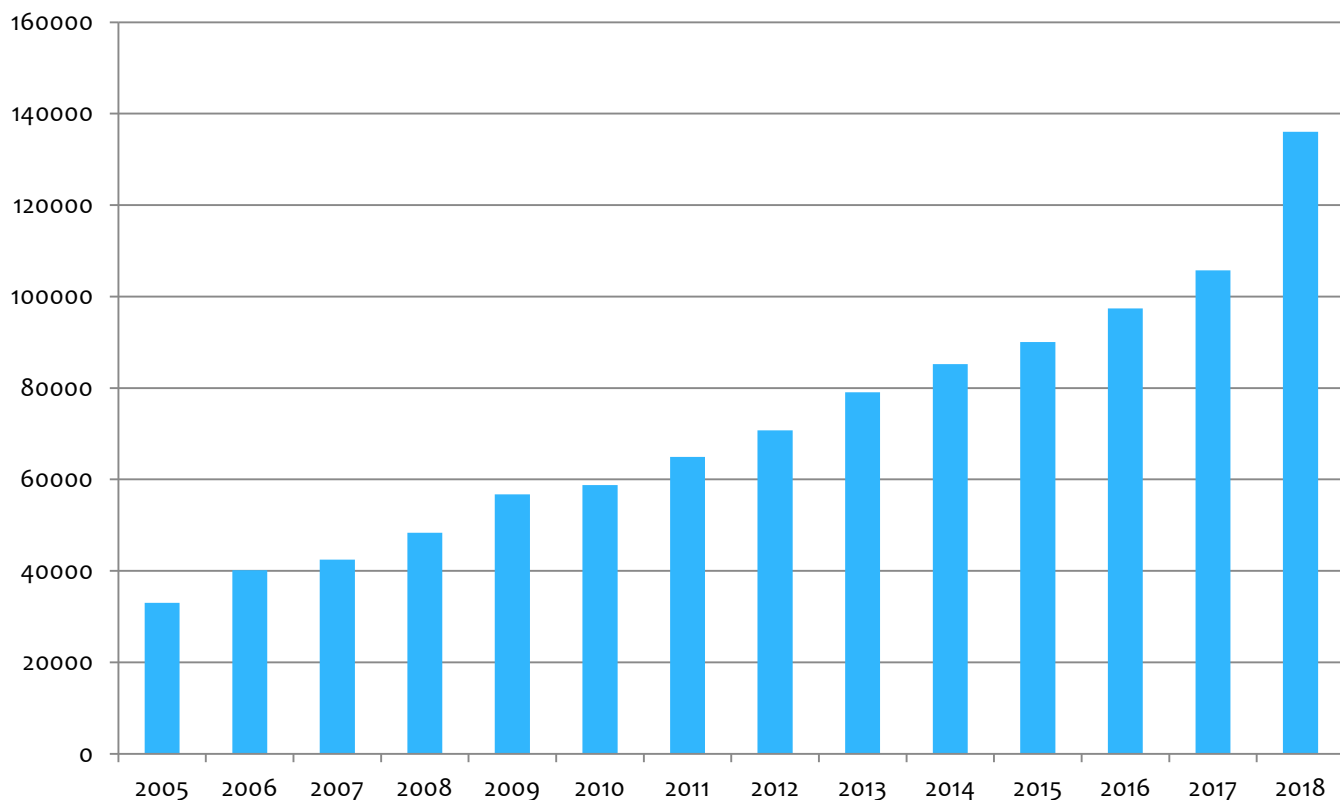
Lähde: www.oph.fi, kansalaisopiston tilastot

Toimintatuotot 2005–2018

Toimintatuotot koostuvat lähes kokonaan opintomaksuista ja OPH:n opintoteliavustuksesta, jolla opintomaksuja on voitu alentaa.

Lähde: Abilita, Ylä-Savon Talousintra ja kansalaisopiston tilastot

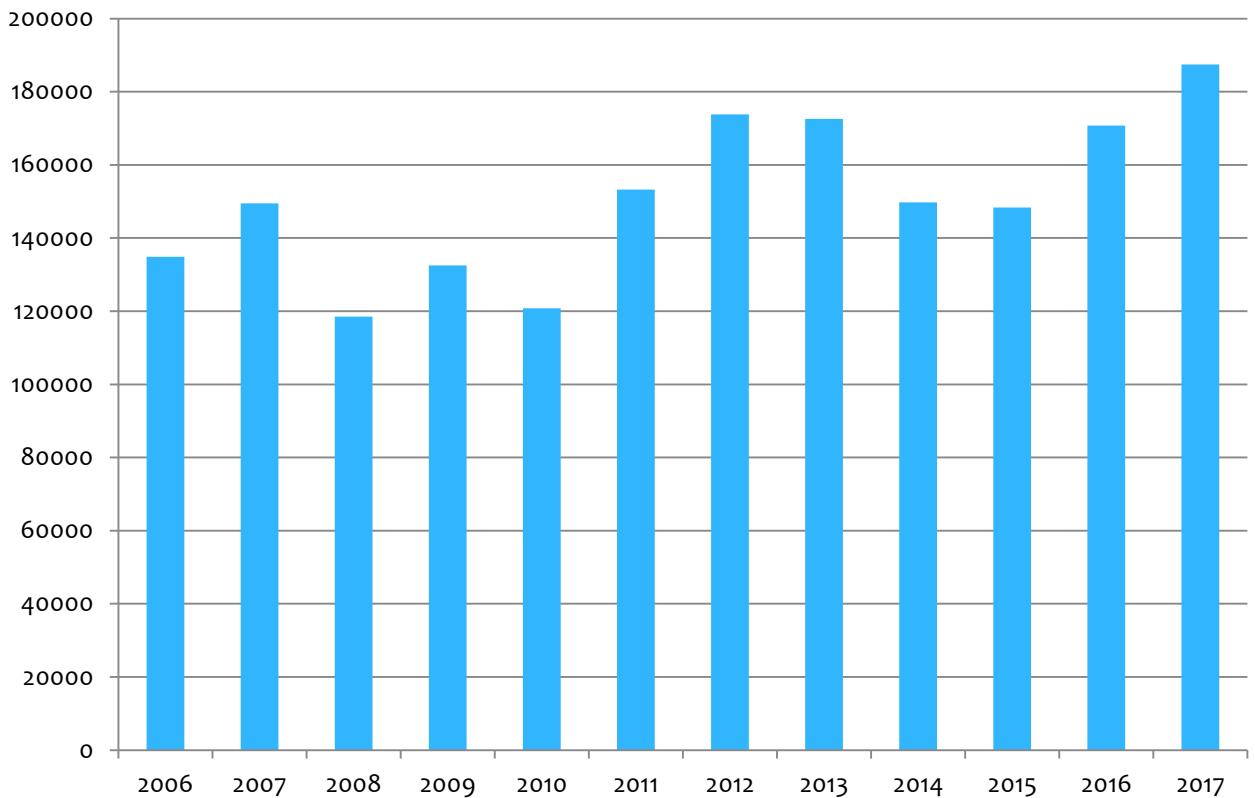

Kuntaosuus 2006–2018

Kuntaosuuksissa ei mukana sisäiset kulut (sis.vuokrat ym.) eikä poistot.

Lähde: Abilita, Ylä-Savon Talousintra, kansalaisopiston tilastot

Sisäiset kulut 2011–2018

Kunnan sisäiset kulut sis. tilit 4348, 4490 ja 4821 (mm. sis.vuokrat, laskutus ja sis. palvelut), ei poistot.

Lähde: Abilita, Ylä-Savon Talousintra, kansalaisopiston tilastot

